

כיתה + מס' כיתה	
שם משפחה	מס' ת"ז
שם פרטי	מקצוע
שם ביה"ס	סמל מוסד

מבחן בעברית לכיתה ח'

נוסח א'

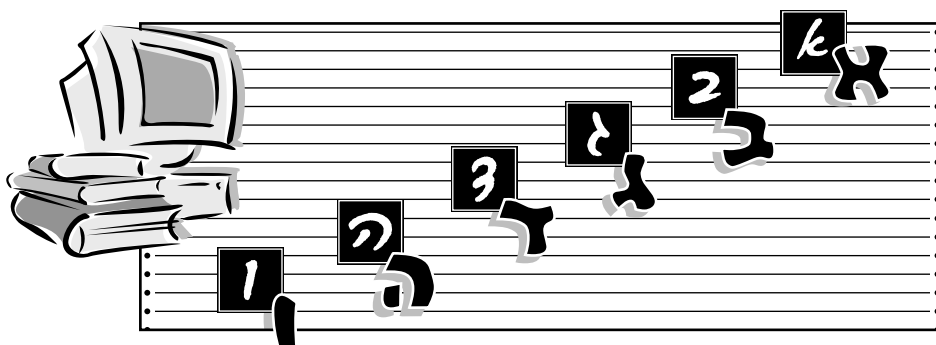
מס' התלמיד/ה באלפון

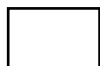
שם התלמיד/ה

הכיתה

שם ביה"ס

שם היישוב

פרק ראשון

קראו את הקטע שלפניכם, וענו על השאלות שאחריו.

גם קופים שואפים להוגנות

מעובד לפי מאמרה של מרים דישון ברקוביץ, שהתפרסם ב"גלילאו", גיליון אוקטובר 2003

- 1 השאיפה להוגנות היא תכונה אנושית רווחת. רובנו משווים בין המאמץ שאנו משקיעים במשימה מסוימת והשכר שאנו מקבלים תמורתו, ובין המאמץ שאחרים משקיעים והשכר שהם מקבלים תמורתו. כאשר אנו מגלים אי-שוויון בולט בין מאמץ ובין תמורה, הדבר חוֹרָה לנו, במיוחד כאשר אחרים מקבלים תמורה גבוהה יותר בעבור מאמץ זהה.
- 5 השאיפה להוגנות קיימת בכל התרבויות בעולם, אבל האם היא נחלתם הבלעדית של בני אנוש? מחקר חדש, שנערך בארצות-הברית, בדק אם לקופים יש רגישות להוגנות בדומה לבני אדם. החוקרים מצאו כי כאשר הקופים מרגישים כי היחס אליהם אינו הוגן, הם מגיבים בחוסר שביעות רצון, כמו בני אדם הנמצאים במצב דומה.
- 10 במחקר נבחנו חמישה זוגות של קופים שלוש פעמים, בכל פעם בתנאים שונים. החוקרים שמו כל זוג של קופים בכלוב כך שהקופים יכלו להתבונן זה בזה. אחד מן הקופים בכל זוג היה הקוף הנבחן.
- בפעם הראשונה נערך המבחן בִּתְנָאִי הוגנות. גם הקוף הנבחן וגם בן זוגו קיבלו פרוסת מלפפון בתמורה להושטה מוצלחת של חלוק-אבן. אם הקוף לא ביצע את המשימה כראוי, כלומר לא הושיט את חלוק-האבן, או זרק אותו לעבר החוקרים – הוא לא זכה בפרס.
- 15 בפעם השנייה נערך המבחן בִּתְנָאִי אי-הוגנות. הקוף הנבחן קיבל פרוסת מלפפון כפרס, ואילו בן זוגו קיבל עינב, פרס החביב על הקופים יותר מאשר מלפפון.
- 20 בפעם השלישית נערך המבחן בִּתְנָאִי אי-הוגנות בולטים. בעוד הקוף הנבחן נאלץ להתאמץ ולהושיט חלוק-אבן כדי לקבל פרוסת מלפפון, בן זוגו קיבל עינב מן החוקר בלי שנדרש להושיט לו דבר.
- התגובה של הקופים שהשתתפו במבחן על החלוקה הבלתי הוגנת של הפרסים הייתה מעניינת מאוד. קופים שראו כי בני זוגם מקבלים פרס
- 25

גבוה יותר, או מקבלים פרס גם כשלא השקיעו כל מאמץ, סירבו לשתף פעולה עם החוקרים, ולא הסכימו לקבל מלפפון בתור פרס.

מהמחקר עולה כי בדומה לבני אדם, גם קופים מודדים ערך של פרס במושגים יחסיים. הם משווים את הפרס שקיבלו לפרס שקיבל חברם 30 בעבור מאמץ דומה. מתברר כי קופים, בדומה לבני האדם, אינם סובלים אי-צדק חברתי.

באדיבות "גלילאו" ומרים דישון ברקוביץ

השאלות

שאלה 1

מהו ההסבר המתאים למושג **הוגנות** (לפי שורות 1–5)?

סמנו ☒ רק ליד התשובה הנכונה.

☐₁ תמורה גבוהה בעבור מאמץ זהה

☐₂ תמורה זהה בעבור מאמץ זהה

☐₃ תמורה ללא קשר למאמץ

☐₄ תמורה נמוכה בעבור מאמץ זהה

.....

שאלה 2

לפניכם שני משפטים.

לפי השורות 6–10, סמנו ליד כל אחד מהם אם הוא **נכון** או **לא נכון**.

סמנו ☒ במקום המתאים.

א. אצל עמים שונים בכל העולם קיימת שאיפה להוגנות.

☐₁ נכון ☐₂ לא נכון

ב. קופים אינם רגישים לצדק חברתי.

☐₁ נכון ☐₂ לא נכון

9. כתיבת סיכום

כתבו סיכום לקטע "גם קופים שואפים להוגנות", בהיקף של 7–8 שורות.
בסיכום כתבו על נושא המחקר, על תוצאות המחקר ועל המסקנה.

.....